

У чему је тајна консензуса Социјално-економског савета о минималној цени рада, о Нацрту закона о родној равноправности, шта су замерке Министарства и о проблемима у највећем ресору у Влади Србије, с министром Зораном Ђорђевићем су за Нови магазин р азговарале Јелка Јовановић и Надежда Гаће.

Социјално-економски савет недавно је, мимо већ устаљене вишегодишње праксе, усагласио нову минималну цену рада. Осим тога, социјални партнери су били једногласни и у ставу да је Нацрт закона о родној равноправности неприменљив. Прво питање министру за рад, запошљавање, социјална и борачка питања Зорану Ђорђевићу јесте како је, после више година неспоразума, постигнут консензус о минималној цени рада?

Треба ли минималац да покрије минималну потрошачку корпу?

То су различите категорије, нису у директној релацији и не треба да буду, минимална цена рада је привремена мера и не би смела дуго да траје. У томе су с нама сагласни и послодавци и синдикати. Као што вам је познато, многи фактори утичу на утврђивање висине МЦР, као што су егзистенцијалне и социјалне потребе запосленог и његове породице изражене кроз вредност минималне потрошачке корпе, кретања стопе запослености на тржишту рада, стопе раста бруто домаћег производа, кретања цена, продуктивности и просечне зараде. Много фактора утиче на њену висину, а не само минимална потрошачка корпа.

Хоће ли држава као послодавац повећањем зарада изаћи из зоне “минималца”?

Држава као послодавац има између 21 и 25.000 запослених на минималној цени рада, а укупно у целој држави имамо око 350.000 запослених на минималној цени рада. Нећемо моћи тако брзо да изађемо. Изласку из те зоне највећи допринос могу дати позитивна привредна кретања, нарочито у производном сектору. Административни потези попут повећања минималне цене рада и неопорезивог дела зараде могу убрзати тај процес. Ми сада не знамо колико ће то повећање бити. И председница Владе је рекла да ће се знати у наредних неколико недеља, али као и код неопорезованог дела зараде, битно је да знамо на чему смо, да имамо јасан резултат и предикцију тога шта је крајњи резултат државе кад су у питању финансије. Да не нарушимо успостављене средњорочне макроекономске пројекције.

У Нацрту нема обавезе запошљавања од 40 одсто...

Има обавезе приватних компанија да у управљачким одборима поштују ту квоту. Ја мислим да је то ограничавање инвеститора, и страних и домаћих, обавезивање унапред људи који улажу свој новац и имају право да њиме располажу на начин који сматрају најбољим.

У европским земљама постоји препорука компанијама.

Претпостављам да ће послодавци дати такве сугестије.

Ради ли Министарство нови закон? Цивилни сектор се не слаже.

Не, сада не радимо нови закон. Не могу да прејудицирам шта ће јавност да каже, желим да Нацрт уђе у јавну расправу. Није битно, у крајњој линији, ни шта мисли Министарство ни шта мисли цивилни сектор него грађани и то је свеобухватно најкорисније и најбоље за Србију.

Штрајкови у Гоши и Фијату обележили су почетак мандата. У чему је разлика између те две фирме, а шта је исто?

Заједничко им је што су у приватном власништву, различит је приступ државе која је 2000-их приватизовала обе компаније и имала различит приступ и различита средства обезбеђења. Гоша је у 2012. ушла с нагомиланим проблемима и довела у питање своје функционисање. Међутим, држава није оставила раднике Гоше са стране и данас брине о њима; док је Александар Вучић био премијер Влада је обезбедила једнократну помоћ радницима, влада Ане Брнабић понудила им је запослење у новоствореним предузећима у Тополи и Великој Плани. Од 120 понуђених нових радних места, само се један радник јавио. Мени је то било нелогично јер се обавеза досадашњег послодавца према њима не брише; врло је могуће да они верују да њихова компанија може да настави да ради, да остану ту где јесу и да то што раде има неку будућност.

Држава годинама ћути иако је купац имао обавезе, пореска полиција није реаговала, нечињем су радници доведени у безизлазан положај?

Можемо говорити о рецидивима прошлости, о ономе што је било до 2012, али ја то не желим. Могу само да кажем да после 2012. ти људи нису радили, нису примали плату. Најједноставније је било пустити Гошу у стечај, прогутати ту жабу, али од тога нико не би имао користи. Али пре свега, то је приватна компанија и држава нема право да се меша. Уосталом, сведоци смо да су пре неки дан уз посредство Агенције за мирно решавање радници и послодавац постигли договор, што показује да је разговор најбоље решење.

Ко је радницима Гоше уплатио по 30.000 динара и из којих извора?

То је њихов договор са власником.

Није из буџета?

Није.

Да ли ћете се бавити пореклом четврт милиона евра, што је члановима једног синдиката у Фијату исплаћено као накнада за дане штрајка?

Уколико је нешто урађено како не треба, то је посао за финансијску контролу и полицију. Верујем да је све урађено у складу са законом.

А делује вам нормално да се појави толико новца?

Постоје различити начини како неко може да дође до новца, легално и другачије. Зна се како држава помаже, ко и како тражи помоћ и како добија; кад је реч о приватним финансијама, ствар је воље оног ко даје зашто то ради и какву облигацију има. Нама је битно да се знају токови новца, да није прање пара у питању и да је све у складу са законом.

Шта је предузето после два тешка убиства у центрима за социјални рад сем смењивана директорке Градског центра у Београду?

Одмах по трагедијама које су се десиле и које су, нажалост, однеле људске животе који не могу да се врате, анализирали смо да видимо шта је узрок и шта бисмо ми као Министарство требало да предузмемо. Центри за социјални рад су у ингеренцији

општина и градова, али то не умањује део посла који ми радимо, а то је стручни надзор. Одмах смо сазвали састанак са директорима центара, разговарали с њима о томе у каквим се проблемима налазе и шта би нама препоручили да урадимо да би њихов рад био лакши и ефикаснији, а грађани задовољнији. После тога имали смо састанак са председницима општина и градоначелницима. Договорили смо се да примере добрих пракси из неких општина пробамо да имплементирамо и у другим општинама, да општине и градови посвете већу пажњу центрима за социјални рад, да унапредимо њихове услове рада. Такође, да изменама и допунама неких закона вратимо неке надлежности и протоколе који су укинута, као службеност, и да тиме буде поштована реч социјалних радника када су у питању одлуке које судови доносе.

Мислите на водиче случајева?

Изменама закона 2009. одређено је да у центрима сви раде све, што се показало као лоше; неки су задржали праксу да се посвете одређеним областима и то даје добре резултате. Пробаћемо то да вратимо. У трагичним случајевима које помињемо јавност се фокусира на центре за социјални рад, али ја морам да кажем нешто и у корист центара и људи који тамо раде; њихов посао нимало није лак, увек су између чекића и наковња, ретко могу да донесу одлуку којом су обе заинтересоване стране задовољне. Пре свега њихов посао је да одлуче у најбољем интересу деце, а ми треба да их подржимо у томе, да не помисле да су препуштени сами себи.

У овим случајевима биле су драматично различите процене социјалних радника и судске одлуке. Како то може да се усагласи?

Никако, питање је професије како ко процењује ствари. И није добро да се сви слажу, али важно је да се проблем сагледа са свих страна и да у том поступку учествују сви, не само социјални радници и правосуђе већ и МУП, министарства здравља и просвете, сви који су у том интересорном ланцу. Не постоји размимоилажење у ком правцу држава треба да иде кад је борба против насиља у питању.

Остао је помало горак утисак што је само директорка Градског центра сменена.

То је одлука локалне самоуправе, у овом случају града. Град је сменио директорку, ми

смо послали извештај тужилаштву и граду, а Град је процењивао. Верујем да ће свако у свом ресору утврдити евентуалне пропусте и одговорне, а ми ћемо као Министарство јачати надзор и до краја године ажурирати све подзаконске акте.

Инспекцијом која има само неколико запослених?

Контрола неће бити много боља ако само повећамо број инспектора, колика је држава може их бити стотине. Ми желимо да нормативно-правно све буде јасно, да одговорност за пропусте буде јасно утврђена и санкционисана, без обзира на то да ли је реч о власницима илегалних домова за старије и децу, директорима домова, центара за социјални рад. Преко грешака не може да се пређе. Дугорочно решење је промена свести, а до тога се долази другачијим образовањем младих и културом, другачијим приступом животу. То не даје резултате на кратак рок, али морамо тако да радимо јер наш крајњи циљ је модерна савремена Србија по мери свих грађана.

Јесу ли вам медији савезници у томе?

Јесу; важно је људима променити виђење исте ствари; неко ко види насиље треба да га препозна и пријави, то исто важи и за рад на црно, ПДВ. То није туђи посао, тиче се свих нас.... Ја медије гледам у мери у којој су потребни за посао који радим.

Често смо поминали буџет. Хоћете ли тражити повећање за 2018?

Најлакше је тражити повећање. Међутим, морамо бити одговорна Влада, поштовати приоритете, створити услове реалном сектору да се повећа БДП и пружити грађанима – пореским обвезницима одговарајућу услугу за њихов новац. Што бисмо ми економисти рекли, “вредност за новац”. Прво желим да уредим Министарство тако да се зна како се сваки динар троши и да ли је потрошен наменски, да утврдим постоје ли унутрашње резерве, па тек онда ћемо разматрати приоритете и потребе за евентуално додатним средствима. Када су у питању социјална давања, она треба да се усмере само ономе коме су стварно потребна.

Проћи ће године, да не кажемо мандат.

Неће, знаће се већ следеће године. За сваки динар који ово министарство буде добило 1. јануара 2018, већ 31. децембра 2018. знаће се како је и где потрошен. Нећу се мешати у политику локалних самоуправа, али хоћу тачно да знам за шта траже новац и да ли су га у те сврхе и потрошили.

(Нови магазин)